

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2,
tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro
Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR. 680
Din 29.11.2017

Dosar nr.: 262/2017

Petiția nr.: 2814/22.05.2017

Potent: Asociația Femeilor Aromâne

Reclamați: .

S.C. B1 TV Channel SRL

Obiect: afirmații discriminatorii la adresa comunității aromâne în general și a femeilor aromâne, în special

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele și domiciliul petentului

I.1.1. Asociația Femeilor Aromâne, cu sediul

I.2. Numele și domiciliul/sediul părților reclamate

I.2.1. ., domiciliat în

I.2.2. S.C. B1 TV Channel SRL, cu sediul, cu sediul ales pentru efectuarea actelor de procedură la Cabinet Individual de Avocat

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1 Asociația petentă sesizează cu privire la afirmațiile făcute de către realizatorul TV al emisiunii „Lumea lui Banciu” din data de 17.05.2017.

"Conținutul pe prima pagină următoarele amendamente: femeia îi pusese miere în cafea în loc de zahăr. Aceasta a fost chestiunea principală pe care Hagi a trecut-o în cerere. A doua a fost că femeia nu spăla vasele", spune acesta. „La ei, în regnul lor, femeia nu e departe de a fi tratată ca un animal. Și Gigi o spune mereu... Dar așa este, n-au încotro, așa sunt ăștia, primitivi. Un român, un bulgar sau un vietnamez își tratează femeia firesc, normal, ca pe un om, n-o tratează ca pe o vacă. Și atunci lucrurile se complică, vin ăia peste tine, știm cu sunt tradițiile la popoarele astea din comuna primitivă”, a continuat Banciu.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

3.2. Părțile au fost citate pentru data de 20.06.2017 la sediul CNCD, prin adresa nr. 2814/30.05.2017, respectiv adresele nr. 2983/30.05.2017. La termen s-a prezentat cel de-al doilea reclamat, prin avocat cu delegație la dosar.

3.4. Petru aceste considerente s-a procedat la acordarea unui nou termen pentru data de 01.08.2017.

3.5. Părțile reclamate au formulat puncte de vedere înregistrate sub nr. 3310/20.06.2017, respectiv sub nr. 3676/10.07.2017, comunicate petentei.

3.6. Procedura legal îndeplinită .

IV. Susținerile părților

Susținerile petentei

4.1.1. Petenta este o asociație care promovează și reprezintă femeile aromâne din România.

4.1.2. Petenta sesizează cu privire la afirmațiile cu caracter discriminatoriu, solicitând ca prevederile OG 137/200 să fie coroborate cu prevederile Convenției asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, ratificată de România, în anul 1981, precum și cu prevederile Constituției României.

4.1.3. Afirmațiile au fost făcute în cadrul emisiunii „lumea lui Banciu”, difuzată la B1 TV în data de 17.05.2017, realizatorul făcând afirmații defăimătoare la adresa aromânilor, dar mai ales la adresa femeilor aromâne. Afirmațiile apar postate atât pe www.youtube.com cât și pe site-ul postului B 1TV

4.1.4. Asociația petentă arată faptul că femeile aromâne se consideră lezate de aceste afirmații degradante; în plus afirmațiile sunt făcute de către o persoană publică, la un post de televiziune, la ora de maximă audiență, afirmațiile fiind de natură a afecta public demnitatea femeilor aparținând comunității aromâne ducând la scăderea stimei de sine, fiind percepute ca degradante, umilitoare, instigatoare ură.

4.1.5. Afirmațiile sunt apreciate ca discriminatorii, fiind revoltător la adresa femeilor aromâne să se afirme că sunt tratate ca un animal. Se mai arată faptul că există aromâni care s-au afirmat în diferite domenii. De asemenea se arată că nu există nici un studiu care să sprijine afirmațiile petentului și nici nu a fost indicată nici o probă în susținerea celor afirmate.

4.1.6. Susținerile realizatorului sunt apreciate ca fiind mai grave cu atât mai mult cu cât ar putea fi de natură a descuraja femeile aromâne să se recunoască ca aparținând acestei comunități iar tipul respectiv de afirmații ar fi de natură a întreține un mediu ostil și degradant pentru aromâni.

4.1.7. Prin concluziile scrise formulate, petenta arată faptul că se încearcă răstălmăcirea afirmațiilor defăimătoare ale primului reclamat și a faptului că prezentatorul ar sprijini lupta împotriva violenței în familie. Știrea de la care a pornit . nu conține nici o informație referitoare la faptul că în familia respectivă, violența ar fi cauza divorțului. Radu Banciu a pornit de la un fapt banal, divorțul, și a adus jigniri întregii comunități aromâne, în special femeilor aromâne.

4.1.8. Se înaintează și decizia potrivit căreia CNA a sancționat postul de televiziune cu amendă în cuantum de 50000 lei (decizia nr. 316/13.06.2017).

Susținerile părții reclamate Radu Banciu

4.2.1. Prin punctul de vedere formulat, partea reclamată solicită respingerea petiției ca neîntemeiată .

4.2.2. Consiliul National al Audiovizualului (prin Decizia nr. 675/29.11.2011) a reținut aceste aspecte notorii „In fapt, postul de televiziune B1 TV difuzează de luni până vineri, începând cu ora 23.00, precum și duminica de la aceeași oră, emisiunea „Lumea lui Banciu”, emisiune care, potrivit informațiilor prezentate pe site, se dorește a fi o revista a presei neconvențională, cu elemente de pamflet și umor de calitate.

4.2.3. Referirile din cadrul emisiunii nu reprezintă altceva decât simple judecăți de valoare iar obligația de a le dovedi este imposibil de îndeplinit, aducând atingere libertății de opinie, element fundamental garantat de art. 10 (Jerusalem c. Austriei, Brasilier c. Franței). În cauza Petrina-România, Curtea reamintea că libertatea de exprimare” constituie una dintre bazele esențiale ale unei societăți democratice, fiind valabilă nu numai pentru „informațiile” și „ideile” strânse cu bunăvoință sau considerate drept inofensive sau indiferente, ci și pentru acelea ce scandalizează, șochează sau neliniștesc.

4.2.4. Reclamatul arată faptul că a dezbătut o problemă de actualitate, legată de fosta soție a fotbalistului-antrenor Gică Hagi. Chiar în aceeași zi, ziarul Click a dezbătut pe larg subiectul.

4.2.5. Se mai arată faptul că nici fosta soție și nici fotbalistul antrenor Gică Hagi nu au fost lezați. În spațiul on line existau articole cu mult anterioare emisiunii care vizau același subiect.

4.2.6. De altfel postul de televiziune a acționat cu bună credință dând un drept la replică Asociației Femeilor Aromâne din România.

4.2.7. Partea reclamată mai arată faptul că opiniile și judecățile de valoare au vizat și dezavuat tocmai violenta în familie căreia îi cad pradă femeile, în realitate apărând femeile și nu discriminându-le.

Suștinerea părții reclamate B1 TV Channel SRL

4.3.1. Se solicită respingerea petiției formulate, fiind invocată lipsa calității de reprezentant al asociației petente, nefiind anexat înscrisul doveditor al calității de reprezentant conform prevederilor din Ordinul nr. 144/2008.

4.3.2. Apoi este invocată excepția obiectului vădit nefondat, susținându-se că au fost încălcate, aproape în totalitate toate articolele din OG 137/2000. Petiția se referă la o emisiune difuzată în data de 17 mai 2017 iar pe de altă parte continuă cu privire la așa zise acuzații grave făcute într-o altă emisiune din perioada martie-aprilie 2017.

4.3.3. Se invocă pretinsa încălcare a art. 6-9, a art. 10, al punctului 1 din art. 11 precum și pretinsa încălcare a art. 15 din OG 137/2000.

4.3.4. Cu privire la fondul petiției, se arată că se folosesc o serie de cuvinte și expresii ca fiind exacerbate dat fiind caracterul pamfletar al emisiunii, menit să stârnească interesul auditoriului.

4.3.5. Se arată faptul că emisiunea "Lumea lui Banciu" este o emisiune neconvențională cu elemente de pamflet și umor de calitate. Consiliul Național al Audiovizualului (prin Decizia nr. 675/29.11.2011) a reținut aceste aspecte notorii „In fapt, postul de televiziune BI TV difuzează de luni până vineri, începând cu ora 23.00, precum și duminica de la aceeași oră, emisiunea „Lumea lui Banciu”, emisiune care, potrivit informațiilor prezentate pe site, se dorește a fi o revista a presei neconvențională, cu elemente de pamflet și umor de calitate.

4.3.6. Aceleași rețineri au fost făcute chiar și de către instanțele de judecată în cadrul dosarelor soluționate cu privire la această emisiune. Referirile din cadrul emisiunii nu reprezintă altceva decât simple judecăți de valoare iar obligația de a le dovedi este imposibil de îndeplinit, aducând atingere libertății de opinie, element fundamental garantat de art. 10 (Jerusalem c. Austriei, Brasilier c. Franței). În cauza Petrina-România, Curtea reamintează că libertatea de exprimare” constituie una dintre bazele esențiale ale unei societăți democratice, fiind valabilă nu numai pentru „informațiile” și „ideile” strânse cu bunăvoință sau considerate drept inofensive sau indiferente, ci și pentru acelea ce scandalizează, șochează sau neliniștesc. Astfel impun pluralismul, toleranța și spiritul de deschidere fără de care nu există „societate democratica”.

4.3.7. Și în ceea ce privește emisiunea "Lumea lui Banciu" din data de 17 mai 2017 și aceasta a avut un caracter pamfletar, tratând subiecte de interes public în maniera unică a jurnalistului Banciu Radu. Prezentatorul emisiunii nu a folosit un limbaj injurios și nici nu a instigat la violență. În întreaga sa emisiune s-au dezbătut subiectele sub o tentă umoristică, respectiv: "Gălățeanul și meteoritul cât o brichetă" "A vrut să-și gătească soția, dar a rămas fără curent", "Ungara, la un pas să fie exclusă din UE", "Abia acum s-a aflat, de ce a divorțat Hagi de prima soție", "Florile, neplăcute pentru ministrul Daea "

4.3.8. Jurnalistul Banciu Radu, cu umorul personal, a dezbătut și o problemă de actualitate legată de fosta soție a / mariajul fotbalistului-antrenor Hagi Gheorghe Astfel, trebuie pe deplin înțeles că chiar în aceeași zi de Mie 17 mai 2017, orele 12.10, ziarul Click a dezbătut pe larg subiectul "Cum arată prima soție a lui Gică Hagi. A divorțat de ea pentru că i-a pus miere în cafea", ce se află la adresa publică on-line <http://www.click.ro/sport/fotbal/cum-arata-prima-sotie-lui-gica-hagi-divortat-de-ea-pentru-ca-i-pus-miere-cafea>

4.3.9. Astfel, în spațiul public și în prezent, în acest articol care se referă la fosta soție a fotbalistului-antrenor domnul Hagi Gheorghe și de care nici acesta și nici fosta sa soție doamna Lena Celnicu nu a fost și nu sunt cătuși de puțin lezați. În egală măsură, în spațiul on-line existând numeroase alte articole anterioare cu mult emisiunii care vizează același subiect.

4.3.10. Așa cum rezultă din transcriptul emisiunii sub titlul "Abia acum s-a aflat, de ce a divorțat Hagi de prima soție." referirile din cadrul emisiunii jurnalistul Radu Banciu nu reprezintă altceva mai mult decât simple judecăți de valoare chiar dacă scandalizează, șochează sau neliniștesc

4.3.11. Nici fotbalistul-antrenor domnul Hagi Gheorghe și nici fosta sa soție nu a formulat niciodată vreun drept la replică sau la rectificare și nici nu au sesizat prezentul Consiliu, la fel cum nu au sesizat de altfel nici Consiliul Național al Audiovizualului.

4.3.12. După această emisiune, subscrisa, BI TV Channel S.R.L. a acționat cu totală bună-credință și, la solicitarea petentei Asociația Femeilor Aromâne din România a transmis chiar un drept la replică cu privire la această emisiune.

4.3.13. Deși dispozițiile art. 50 din Decizia nr. 220/2011 privind Codul de reglementare a conținutului audiovizual sunt mai mult decât precise, iar dreptul la replică nu poate fi solicitat nici pentru opinii și judecăți de valoare exprimate, nefiind nici îndeplinite celelalte dispoziții ale art. 55 și urm. din aceeași lege, cu toate acestea, de bună credință subscrisa, BI TV Channel S.R.L. a transmis atât auditiv (fiind citit) cât și vizual în cadrul aceluiași interval orar în cadrul știrilor de la ora 23.00 în ziua de 1 iunie 2017 dreptul la replică.

4.3.14. Cu privire la excepția lipsei de interes se arată faptul că violența împotriva femeii a fost recunoscută ca și concept prin ratificarea convenției de la Istanbul, intrată în vigoare din anul 2016. De asemenea statisticile IGPR arată că în prima jumătate a anului 2016 s-au înregistrat 8926 sesizări privind violența în familie, femeile fiind cele mai afectate, 79% dintre victime fiind de sex feminin.

4.3.15. În DEX 2009, definiția român, -ă este următoarea „persoană care face parte dintr-o ramură a poporului român, care trăiește în sudul Peninsulei Balcanice”. Statisticile menționate anterior privesc întreaga populație română, incluzând și populația aromână, parte integrantă a poporului român.

4.3.16. Opiniile și judecățile de valoare ale jurnalistului Banciu Radu au vizat tocmai faptul că femeia este supusă violentei și în special celei domestice, prezentatorul vizând și dezavuând violența, în special cea domestică, a cărei victimă este femeia.

4.3.17. În loc să se simtă protejată, și să îmbrățișeze opiniile și judecățile de valoare ale jurnalistului .. care în realitate au apărat femeia. Asociația Femeilor Aromâne din România, sesizează cu privire la aceste aspecte, fiind necesar ca autorul cererii să justifice un interes, interes care trebuie să fie determinat, legitim, personal, născut și actual.

4.3.18. În cauză, Asociația Femeilor Aromâne din România nu justifică un interes, prezenta cerere fiind făcută exclusiv cu scop șicanator. În realitate opiniile și judecățile de valoare ale jurnalistului Banciu Radu, într-adevăr într-un mod acid, pamfletar și chiar șocant din cadrul emisiunii ce formează obiectul prezentei în realitate dezavuând violența de notorietate asupra femeilor în special cea domestică, considerându-le pe femeile victime ale violentei domestice, apărând femeile și nu discriminându-le, cum se susține cu rea credință.

4.3.19. Deși dispozițiile art. 50 din decizia nr. 220/2011 privind codul de reglementare a conținutului audiovizual sunt mai mult decât precise, iar dreptul la replică nu poate fi solicitat nici pentru opinii și judecăți de valoare exprimate, nefiind nici îndeplinite celelalte dispoziții ale art. 55 și următoarele din aceeași lege, cu toate acestea, de bună credință, partea reclamată a transmis atât auditiv (fiind citit) cât și vizual în cadrul aceluiași interval orar în cadrul știrilor de la ora 23.00 în ziua de 1 iunie 2017, dreptul la replică .

4.3.20. Se solicită respingerea petiției ca neîntemeiată.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra unor declarații formulate de către realizatorul .., în cadrul emisiunii „Lumea lui Banciu”, în data de 17.05.2017 difuzată la postul B1TV.

5.2. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul urmează a analiza excepțiile invocate de către a doua parte reclamată, respectiv excepția lipsei de reprezentat a asociației petente precum și excepția obiectului vădit nefondat. În drept, potrivit dispozițiilor art.63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor, care prevăd „(1) *Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției*” Colegiul urmează a se pronunța cu prioritate asupra excepțiilor invocate.

5.3. Analizând prima excepție invocată, Colegiul director urmează a analiza petiția formulată de către Asociația Femeilor Aromâne din România, petiție semnată și ștampilată de președintele asociației, Din cuprinsul informațiilor aflate pe site-ul Camerei Deputaților http://www.cdep.ro/informatii_publice/ong.chest_aprobate?f_idc=3323 rezultă faptul că asociația petentă s-a constituit ca urmare a necesității grupării femeilor de origine aromână din România, indiferent de vârstă, religie, convingeri politice, profesie, printre domeniile de activitate a organizației, figurând prevenirea și combaterea discriminării de gen. Deși cea de a doua parte reclamată susține faptul că asociația petentă nu justifică nici un interes, în cuprinsul apărărilor formulate arată faptul că aceeași asociație petentă a solicitat un drept la replică,

fiind transmis dreptul la replică, la data de 01.06.2017, în cadrul știrilor de la ora 23.00, în cadrul aceluiași interval orar. Având în vedere aceste considerente, Colegiul director urmează a respinge excepția invocată, constatând faptul că asociația petentă are calitate procesual activă precum și interesul acesteia privind apărarea drepturilor comunității aromâne în general și în special a drepturilor femeilor aromâne.

5.4. Cu privire la lipsa obiectului petiției Colegiul director reține faptul că petenta reclamă afirmații cu potențial caracter discriminatoriu, afirmații ale moderatorului Radu Banciu, în data de 17.05.2017.

5.5. În consecință Colegiul director urmează a respinge excepțiile invocate, pentru motivele mai sus arătate, urmând a analiza fondul petiției.

5.6. Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000) la art. 2 alin. 1 prevede: „Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”

5.7. **În drept**, în soluționarea prezentei sesizări, apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

➤ art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

➤ art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;

➤ art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

5.8. Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la declarațiile părții reclamate. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

5.9. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim**,
- **să fie necesară într-o societate democratică** și
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

5.10. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciem că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

5.11. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare, se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de etnia și religia acestora.

Protecția demnității unei persoane aparținând unui grup etnic, constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcarea demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios,
- or, un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup etnic– astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

5.12. **Colegiul director constată că primele două condiții** (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) **pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.**

Necesitatea ingerinței

5.13. **Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.**

5.14. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

5.15. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, **iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere** (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

5.16. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

5.17. În scopul de a determina dacă respectivele declarații, obiect al prezentei sesizări, constituie element de incitare la ură națională și religioasă, Colegiul director va examina: **obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, unde au fost făcute afirmațiile.**

Obiectivul urmărit

5.18. Obiectivul urmărit este important: a dori acesta să disemineze opinii legate de etnia sau naționalitate ori a urmărit doar informarea publicului asupra unui subiect de interes public (vezi Jersild c. Danemarca). În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

5.19. Colegiul director apreciază că, în speță, afirmațiile părții reclamate nu au avut rolul de a informa publicul.

Contextul în care a avut loc

5.20. Afirmațiile au fost făcute de către partea reclamată la data de 17.05.2017 în contextul apariției în presă a unor articole privind divorțul antrenorului Gică Hagi, de prima sa soție.

Conținutul declarațiilor

5.21. „La ei, în regnul lor, femeia nu e departe de a fi tratată ca un animal. Și Gigi o spune mereu... Dar așa este, n-au încotro, așa sunt ăștia, primitivi. Un român, un bulgar sau un vietnamez își tratează femeia firesc, normal, ca pe un om, n-o tratează ca pe o vacă. Și atunci lucrurile se complică, vin ăia peste tine, știm cu sunt tradițiile la popoarele astea din comuna primitivă”.

Unde au fost făcute afirmațiile respective

5.22. Petenta sesizează faptul că afirmațiile părții reclamate au avut loc în spațiul public, în cadrul emisiunii „Lumea lui Banciu” la postul de televiziune B1TV

5.23. Având în vedere faptul că afirmațiile respective au avut loc în cadrul unei emisiuni de televiziune, acestea au avut un caracter public.

5.24. Impactul public al respectivelor declarații este unul semnificativ

Concluzii

5.25. Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și pluraliste. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

5.26. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică. (CEDO, Lingens c. Austriei.).

5.27. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că „libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.” (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

5.28. În acest sens, „Presa joacă un rol esențial într-o societate democratică. Deși nu trebuie să depășească, între alte limite, și pe aceea a protecției reputației altora, este de datoria presei să transmită informații și idei cu privire la toate chestiunile de interes public. (CEDO, 26 noiembrie 2001, cauza Observer și Guardian c. Regatul Unit, cauza Bladet Tromso și Stensaas c. Norvegia, cauza Von Hannover c. Germaniei).

5.29. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discutări a chestiunilor de interes general, și în particular libertății presei, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra.

5.30. În speța de față se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, partea reclamată generalizând, depășind limitele libertății de exprimare, creând o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare la adresa tuturor persoanelor aparținând comunității aromâne „la ei, în regnul lor”, „popor din comuna primitivă”, femeile aparținând acestei comunități tratând femeia asemenea unui animal. Partea reclamată ține să sublinieze că „un român Un român, un bulgar sau un vietnamez își tratează femeia firesc, normal, ca pe un om, n-o tratează ca pe o vacă. Și atunci lucrurile se complică, vin ăia peste tine, știm cu sunt tradițiile la popoarele astea din comuna primitivă”.

5.31. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general, cât și de jurnaliști, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

5.32. Libertatea de exprimare este un drept recunoscut de societate, Curtea Europeană a Drepturilor Omului statuând deseori, pe baza jurisprudenței sale bine stabilite, că presa joacă un rol esențial într-o societate democratică, dar ea nu trebuie să încalce anumite limite care țin în plus de protecția reputației și drepturilor celorlalți.

5.33. Garanția oferită jurnaliștilor de art. 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, după cum a subliniat Curtea Europeană a Drepturilor Omului prin jurisprudența sa (a se vedea cauza Stăngu și Scutelnicu împotriva României, par. 49 și 51), este subordonată

condiției ca cei în cauză să acționeze cu bună credință, în sensul de a furniza informații exacte și demne de credit, cu respectarea deontologiei jurnalistice.

5.34. Prin apărările formulate, ambele părți reclamate arată faptul că emisiunea respectivă reprezintă un pamflet. Colegiul director apreciază că formulele pamfletare nu pot trece peste această obligație, **rolul pamfletului nefiind acela de a aduce atingere demnității umane ci de a sublinia tare ale societății și ale persoanelor publice.**

5.35. Pamfletul nu poate fi folosit pentru un veritabil atac la persoană ci doar pentru a sublinia niste trăsături negative. Potrivit dicționarului explicativ al limbii române, pamfletul este definit ca fiind o specie literară (în versuri sau în proză) cu caracter satiric, în care scriitorul înfierează anumite tare morale, concepții politice, aspecte negative ale realității sociale, trăsături de caracter ale unei persoane etc. O altă definiție arată că pamfletul este o creație publicistică (în proză sau în versuri) de proporții reduse, cu caracter satiric, în care sunt biciuite aspectele negative din viața societății. Din aceste definiții rezultă că pamfletul folosește ironia pentru a înfiera anumite tare morale, concepții politice, aspecte negative ale realității sociale, trăsături de caracter ale unei persoane, însă nu și pentru a ridiculiza originea etică a persoanei, motiv pentru care această apărare nu poate fi reținută.

5.36. Numirea membrilor comunității aromâne ca apaținând unui regn depășește cu mult libertatea de exprimare și un oarecare caracter pamfletar. Afirmările primului reclamat merg mai departe, în susținerea aceleiași idei, arătând că femeia este tratată asemenea unui animal, a unei vaci. Partea reclamată încheie asimilând membrii acestei comunități cu „popoarele din comuna primitivă”.

5.42. Prin modul în care este redactat articolul respectiv sunt atinse două criterii de discriminare respectiv comunitatea aromână în general și femeia aromână tratată asemenea unui animal.

5.43. Exprimările folosite creează o atmosferă ostilă, fiind încălcat dreptul la demnitate.

5.44. Potrivit art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare „Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist - șovină, de instigare la ură rasială sau națională ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia”.

5.45. În doctrina de specialitate privitoare la dreptul la opinie și exprimare, precum și exercitarea acestuia, se remarcă, sub acest aspect, că Pactul internațional privitor la drepturile civile și politice (publicat în Colecția de Legi și Decrete IV/1974) prin art. 19 alin. 3 stabilește că „exercițiul libertății de exprimare comportă îndatoriri speciale și responsabilități speciale și că poate fi supusă anumitor restricții care trebuie să fie expres stabilite prin lege și sunt necesare: respectul drepturilor sau reputației altora; salvagardării siguranței naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice”.

5.46. Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ratificată de România prin Legea nr. 30 din 18 mai 1994, prevede în art.10 că: “orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare” și precizează în mod expres limitele acestui drept în alineatul 2 al aceluiași articol: “exercitarea acestor libertăți, (n.n. libertatea de exprimare, de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei) ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru (...) protecția reputației sau a drepturilor altora.”

5.47. Colegiul director reține faptul că afirmațiile primei părți reclamate au un caracter discriminatoriu, potrivit art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, constatând astfel săvârșirea unei fapte de discriminare. Referitor la cea de a doua parte reclamată, Colegiul director urmează a reține faptul că aceasta a fost deja sancționată de către Consiliul Național al Audiovizualului, prin decizia nr. 316/13.06.2017

5.34. Raportat la fapta de discriminare constatată, Colegiul director dispune sancționarea primei părți reclamate, respectiv a realizatorului .., cu amendă contravențională în cuantum de 2000 lei.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare,

**COLEGIUL DIRECTOR
HOTĂRĂȘTE:**

1. Constatarea existenței unui tratament diferențiat, discriminatoriu, pe criteriul naționalității, potrivit art. 2 alin. 1 și precum și al art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (unanimitate de voturi),
2. Sancționarea reclamatului .., cu domiciliul .. cu amendă contravențională în valoare de 2000 lei, pentru faptele prevăzute la art. 2 alin. 1 și al art. 15 ale O.G. 137/2000, republicată, conform art. 26 alin. 1 al O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi;
3. o copie a hotărârii se va comunica părților

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Partea reclamată, .., va achita amenda la Consiliul Local al Sectorului 3 București – Direcția Generală Impozite și Taxe Locale, cu sediul în București, str. Sfânta Vineri, nr. 32, Sector 3. Contravenientul este obligat să trimită dovada plății amenzii către Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (cu specificarea numărului de dosar).

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință:

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

JURA CRISTIAN – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

SANDU VERONICA TATIANA – Membru

Hotărâre redactată de: T.B. și R.B.

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.